

КИР БУЛИЧОВ СНЕЖАНКА

Част 0 от „Доктор Павлиш“

Превод от руски: Нина Ракева, 1981

chitanka.info

Само веднъж видях как загива кораб. Другите пък никога не са виждали.

Не е страшно, защото не смогваш да се пренесеш мислено там и да почувствуващ всичко. Гледахме от мостика как се мъчеха да се спуснат на планетката. Изглеждаше, че се справят. Но скоростта беше прекалено голяма.

Корабът докосна дъното на полегатата падина. И вместо да спре, продължи да се движи, сякаш искаше да се скрие в камъка. Но каменното ложе не пожела да се поддаде на метала и корабът се пръсна като капка, паднала на стъкло. Движението му се забави, само някакви части лениво и беззвучно се откъсваха като леки пръски от основната маса и като черни точки излитаха над долината, дирейки удобни места, за да легнат и замрат. Това несвършващо движение продължи около минута и спря. Корабът беше мъртъв и едва тогава съзнанието ми със закъснение възстанови грохота на пропукващите се прегради, стонове на разкъсвания метал, воя на въздуха, който се отлага по стените във вид на кристали. Доскоро живите в него същества сигурно са могли да чуят само началото на тези звуци.

На екрана се виждаше многократно увеличено пръснато черно яйце, опасно като с бордюр от причудливо замръзналия белтък.

— Край — каза някой.

Ние уловихме сигнала за бедствие и се притекохме, за да присъствуваме на гибелта му.

Когато спуснахме катера и стигнахме до долината, отблизо зрелището доби действителните си размери и трагичност, защото сега вече можехме да си представим, че това е станало с нас. Черните точки се превърнаха в парчета метал колкото волейболна площадка, частите от двигатели, дюзите и късовете спирачни колони — в счупени играчки на гигант. Струваше ни се, че докато корабът се е напъхвал в скалата, пропуквайки се, някой е наврял лапата си вътре и го е изпотрошил.

На петдесетина метра от кораба намерихме едно момиче. Беше в скафандър — всички, с изключение на капитана и дежурните, бяха успели да нахлузят скафандри. Вероятно момичето се е случило близо до люка, откъснат при удара. Изхвъркнала е от кораба, както мехурчето въздух излита от чаша газирана вода. Фактът, че оживя, е една от фантастичните случайности, които непрекъснато се повтарят от мига,

когато във въздуха за пръв път се е издигнал човек. Хора са се изръсвали от самолети от пет хиляди метра височина и някак са се изхитрили да тупнат на стръмен заснежен склон или на върхове на борове, отървавайки се с драскотини и синини.

Пренесохме я на катера — беше в шоково състояние — и доктор Стрешни не ми позволи да ѝ сваля шлема, макар всеки от нас да разбираше, че ако не ѝ дадем първа помощ, тя може да умре. Докторът беше прав. Не познавахме състава на тяхната атмосфера и нямахме представа какви безвредни за нея, но смъртоносни за нас вируси си живуркат в бялата ѝ блестяща, късо подстригана коса.

Сега е редно да кажа как изглеждаше това момиче и защо докторовите опасения ми се сториха, а и не само на мене, преувеличени и дори несериозни. Свикнали сме да свързваме опасността с неприятни за окото същества. Още в двадесети век един психолог твърдеше, че може да предложи сигурна проверка за космонавт, който отлита към далечни планети. Достатъчно е само да се попита какво би направил, ако срещне отвратителен шестметров паяк. Първата инстинктивна реакция на подложения на проверка е била да измъкне бластера и да изпразни в него целия му заряд. А нали паякът би могъл да се окаже бродещ в самота местен поет, който изпълнява задълженията си на отговорен секретар на доброволната организация за защита на дребните птички и щурци.

Да се очаква номер от тъничкото момиче, чийто дълги мигли хвърляха сянка по бледите нежни бузи, така че всеки от нас само като я погледнеше, изпитваше непреодолимо желание да види цвета на очите ѝ, да се очаква номер от това момиче, дори под формата на вируси, беше някак си не по мъжки.

Никой не каза такова нещо, и аз също, но ми се струва, че доктор Стрешни се чувствуваше дребнав подлец, писарушка, който заради някакви букви в инструкцията отказва да приеме безпомощния пациент.

Не видях как докторът дезинфектира възможно най-тънките сонди, за да ги вкара през тъканта на скафандъра и да вземе проба от въздуха. Не знаех и какви са резултатите от труда му, защото ние пак се върнахме при кораба с намерението да се пъхнем вътре и да изнамерим ново чудо — още някой жив. Безсмислено беше — едно от

ония безсмислени начинания, които не бива да зарязваш, преди да си ги изкараш до края.

— Лоша работа — каза докторът. Чухме думите му, когато се мъчехме да се вмъкнем в кораба. Не беше лесно, защото смачканата му стена бе надвиснала над нас като футболна топка над мухи.

— Какво й е? — попитах.

— Още е жива — каза докторът. — Ала няма да можем да й помогнем. Тя е Снежанка.

Нашият доктор е предразположен към поетични сравнения, но смисълът им не винаги е разбираем за непосветения.

— Ние сме свикнали — продължи докторът и макар че гласът му звучеше в ушниците ми, сякаш се обръщаше само към мен, знаех, че говори най-вече за тези, които са край него в каютата на катера. — Свикнали сме с аксиомата, че за основа на живота служи водата. А при нея е амонякът.

Не осъзнах веднага смисъла на думите му. И другите също.

— При земното налягане — каза докторът — амонякът кипи при минус 33, а замръзва при минус 78 градуса.

Тогава всичко стана ясно.

И тъй като в ушниците ми беше тихо, аз си представях как нашите гледат момичето, станало за тях фантом, който може да се превърне в облаче пара, стига само да свали шлема си...

Щурманът Бауер разсъждаваше гласно, ненавреме демонстрирайки ерудиция:

— Теоретически предсказуемо. Атомното тегло на молекулата на амоняка е 17, на водата — 18. Топлинният им капацитет е почти еднакъв. Амонякът губи водородните йони бързо като водата. Изобщо универсален разтворител.

Винаги съм завиждал на хората, дето нямат нужда да се ровят в справочниците за сведения, които никога няма да потърбват. Почти никога.

— Но при ниски температури белтъчините на амоняка стават твърде стабилни — възрази докторът, сякаш момичето беше само теоретична схема, модел, роден от фантазията на Глеб Бауер.

Никой не му отговори.

Час и половина се промъквахме по секторите на разбития кораб, преди да намерим здрави балони с амонячна смес. Това беше много

по-малко чудо от онуй, което се бе случило.

* * *

Наминах към болницата, както винаги веднага след дежурство. В болницата вонеше на амоняк. Изобщо целият ни кораб се вмириса. Нямаше смисъл да се борим с изтичането му.

Докторът сухо покашлюваше. Седеше пред дълга редица колби, епруветки и балони. От някои излизаха маркучи и тръби и потъваха в преградката. Над илюминатора чернееше малкият разграфен кръг на репродуктора — транслатор.

— Спи ли? — попитах аз.

— Не, вече пита къде си — каза докторът.

Гласът му беше глух и свадлив. Беше с маска. Налагаше му се всеки ден да решава по няколко неразрешими проблеми, свързани с храната, лечението и психотерапията на неговата пациентка, и докторовата свадливост се задълбочаваше от гордостта, която го преизпълваше — летяхме вече трета седмица, а Снежанка беше здрава. Само страшно скучаеше.

Рязна ме в очите. Амонякът дразнеше гърлото ми. И аз можех да си измисля някакъв филтър, но ми се струваше, че ще се покажа гнуслив. Да бях на мястото на Снежанка, би ми било неприятно, ако домакините намъкват противогаз, когато идват при мен.

Снежанкиното лице, като старинен портрет в овална рамка, изпълни илюминатора.

— Стравей — каза тя.

После щракна транслаторът, защото изчерпи почти целия си запас от думи. Тя знаеше, че понякога ми се иска да чуя гласа ѝ, нейния истински глас. Затова, преди да включи транслатора, ми казваше по нещичко.

— Какво правиш? — попитах.

Звукоизолацията не беше добра и аз чух как зад преградата зацвърча. Устните ѝ мръднаха и транслаторът ми отвърна с няколко секунди закъснение, а в туй време можех да се любувам на лицето ѝ, на движението на гледците ѝ, които меняха цвета си като морето във ветровит, облачен ден.

— Припомням си какво ме е учила мама — каза Снежанка с хладния равнодушен глас на транслатора. — Не съм и помисляла, че ще ми се наложи сама да си готвя. Мислех, че мама е чудачка. А сега ми потрябва.

Снежанка се засмя, преди транслаторът да успее да преведе думите ѝ.

— Освен туй се уча да чета — продължи тя.

— Знам. Помниш ли буквата „Б“?

— Много е смешна. Но още по-смешна е буквата „ф“. Знаеш ли, счупих една книжка.

Докторът вдигна глава, извърна лице от струята смрадлива пара, която се точеше от епруветката, и каза:

— Би могъл и да помислиш, преди да ѝ дадеш книгата. Пластмасовите страници са трошливи при минус петдесет градуса.

— Тъй и стана — рече Снежанка.

Когато докторът си отиде, ние просто стояхме един срещу друг. При допир стъклото е студено. За нея то беше почти горещо.

Имахме около четиридесет минути, додето Бауер домъкне диктофона си и се захване да измъчва Снежанка с безкрайните си разпитвания. А как е при вас това? А как — онова? Ами как протича при вашите условия еди-коя си реакция?

Снежанка смешно имитираше Бауер и ми се усмихваше:

„Та аз не съм биолог. Мога да му надрънкам небивалици, а после — срамота.“

Носех ѝ картинки и снимки на хора, градове и растения. Тя се смееше, разпитваше ме за подробности, които ми се струваха маловажни и дори ненужни. А после изведнъж престана да разпитва и се загледа някъде покрай мене.

— Какво има?

— Скучно ми е. И страшно.

— Непременно ще те закараме в къщи.

— Не от това се плаша.

А пък този ден ме попита:

— Имаш ли изображение на момичето?

— Кое момиче? — попитах аз.

— Кое то те чака в къщи.

— Никой не ме чака у дома.

— Не е истина — каза Снежанка. Умееше да бъде страшно категорична. Особено ако не вярваше в нещо. Например не повярва в розите.

— Защо не ми вярваш?

Снежанка не отвърна.

... Облакът, който плуваше над морето, закри слънцето и вълните промениха цвета си — станаха студени и сиви, само покрай брега водата проблясваше в зелено. Снежанка не умееше да скрива настроенията и мислите си. Когато се чувствуваше добре, очите ѝ бяха сини, дори виолетови. Ала веднага избледняваха, посивяваха, ако ѝ беше тъжно, и ставаха зелени, ако се разсърдеше.

Не биваше да виждам очите ѝ. Болеше я, когато ги отвори за пръв път на борда на нашия кораб. Бяха черни, бездънни очи, а ние с нищо не можехме да ѝ помогнем, докато не обзаведохме специално част от лабораторията. Бързахме, сякаш корабът можеше да избухне всеки миг. А тя мълчеше. И едва след повече от три часа можахме да я занесем в лабораторията и докторът, който остана там, ѝ помогна да си свали шлема.

На другата заран очите ѝ светеха с прозирно любопитство и леко потъмняха, когато срещнаха моя поглед...

Влезе Бауер. Домъкна се по-рано от друг път и беше много доволен. Снежанка му се усмихна и рече:

— Аквариумът е на вашите услуги.

— Не разбрах, Снежанке — каза Бауер.

— А в аквариума — опитният гол охлюв.

— По-добре да речем — златната рибка. — Бауер не се смущаваше толкова лесно.

Снежанка все по-често изпадаше в лошо настроение. Какво да се прави, като прекарваше цели седмици наред в камера два на три метра. Сравнението с аквариума беше сполучливо.

— Да вървя — казах аз и Снежанка не отвърна, както винаги: „Върни се по-скоро.“

Сивите ѝ очи тъжно гледаха Глеб, сякаш беше зъболекар. Опитвах се да анализирам състоянието си и разбрах цялата му противоестественост. Със същия успех можех да се влюбя в портрета на Мария Стюарт или в статуята на Нефертити. Или може би това беше просто съжаление към самотното същество, отговорността за

живота на което по неочакван начин измени и смекчи отношенията на борда. Снежанка ни донесе нещо хубаво, което караше всички несъзнателно да се докаросват, да бъдат по-благородни и добри като пред първа среща. Явната безнадеждност на моето увлечение пораждаше у околните нещо средно между съжаление и завист, макар че тези чувства, както е известно, са несъвместими. Понякога ми се искаше някой да ми се подиграе, да ми се надсмее, та да мога да избухна, да изругая и изобщо да бъда по-лош от другите. Ала никой не си го позволяваше. В очите на моите другари аз бях блажено болен и това ме отличаваше, но и изолираше от тях.

Вечерта доктор Стрешни ме извика по интеркома и каза:

— Търси те Снежанка.

— Случило ли се е нещо?

— Нищо не се е случило. Не се тревожи.

Притичах до болницата, Снежанка ме чакаше до илюминатора.

— Извинявай — рече тя. — Но неочаквано си помислих, че ако умра, няма да те видя повече.

— Щуротии някакви — промърмори докторът.

Неволно плъзнах поглед по циферблатите на приборите.

— Постой при мен — помоли Снежанка.

Докторът си измисли някакъв предлог и скоро излезе.

— Искам да се докосна до теб — каза Снежанка. — Несправедливо е да не мога да те пипна, без да се опаря.

— На мен ми е по-лесно — изтърсих глупаво. — Аз само ще измръзна.

— Скоро ли ще стигнем? — попита Снежанка.

— Да — отвърнах. — След четири дни.

— Не искам да се връщам в къщи — каза Снежанка. — Защото, докато съм тук, мога да си представям, че те докосвам. А там няма да те има. Сложи дланта си на стъклото.

Послушах я.

Снежанка притисна лице до стъклото и аз си представих, че пръстите ми проникват през прозрачната маса и лягат на челото ѝ.

— Не измръзна ли?

Снежанка вдигна глава и се помъчи да се усмихне.

— Трябва да намерим неутрална планета — казах аз.

— Каква?

— Неутрална. Нещо средно. Винаги да е минус четиридесет.
— Много е горещо.
— Минус четирийсет и пет. Ще изтърпиш ли?
— Разбира се — каза Снежанка. — Но какъв живот ще бъде то, ако ще трябва само да търпим?
— Пошегувах се.
— Знам.
— Няма да мога да ти пиша писма. Трябва специална хартия, която да не се изпарява. Пък и тая миризма...
— А на какво мирише водата? На нищо ли не ти мирише? — попита Снежанка.
— На нищо.
— Ти си невероятно невъзприемчив.
— Ето че се развесели.
— Дали бих те обикнала, ако бяхме от една кръв?
— Не знам. Аз първо те обикнах, а после разбрах, че никога няма да мога да бъда заедно с теб.
— Благодаря.

* * *

Последния ден Снежанка беше изнервена и макар да ми разправяше, че не си представя как ще се раздели с нас, с мен, мислите й скачаха, без да могат да се спрат на нещо и едва по-късно, когато опаковах в лабораторията нещата, които трябваше да вземе, тя ми призна, че най-много се страхува да не би да не стигне до дома. Тя беше вече там и се разкъсваше между мен, оставащия тук, и целия свят, който я очакваше.

Вече половин час с нас летеше техният патрулен кораб и трансляторът на капитанския мостик непрестанно дърдореше, едва оправяйки се с превода. В лабораторията дойде Бауер и съобщи, че се спускаме на космодрума. Дори си беше записал названието и се постара да го прочете. Снежанка го поправи сякаш между другото и веднага попита проверил ли е добре скафандъра й.

— Сегичка ще видя — каза Глеб. — От какво се плашиш? Трябва да изминеш всичко на всичко трийсет крачки.

— И аз искам да ги измина — отвърна Снежанка, без да усети, че е обидила Глеб. — Провери още веднъж — помоли ме тя.

— Добре — казах.

Глеб повдигна рамене и излезе. Върна се след три минути и сложи скафандъра на масата. Балоните глухо се чукнаха в пластмасата и Снежанка се смръщи като от удар. После потропа на вратичката на предната камера.

— Подай ми скафандъра. Сама ще го проверя.

Чувството на отчуждение, възникнало помежду ни, просто физически притискаше слепоочията ми: знаех, че ще се разделим, но не биваше да се разделяме така.

Кацнахме меко. Снежанка беше вече със скафандър. Мислех, че ще излезе от лабораторията по-рано, ала тя не рискува, докато не чу гласа на капитана по интеркома:

— Земната команда да сложи скафандрите. Температурата зад борда — минус петдесет и три градуса.

Люкът беше отворен и там бяха тия, които искаха още веднъж да се сбогуват със Снежанка.

Докато Снежанка приказваше с доктора, аз я изпреварих и излязох на площадката до трапа.

Ниски облаци се влачеха над този страшно чужд свят. На трийсетина метра спря ниска жълта кола, а на каменните плочи край нея стояха няколко души. Бяха без скафандри, то се знае, без скафандри бяха — кой навлича такива боклуци, когато си е у дома? Мъничката група посрещачи се губеше в безкрайното поле на космодрума.

Пристигна още една кола и от нея излязоха още хора. Чух, че Снежанка дойде при мен. Обърнах се. Другите се отдръпнаха, оставиха ни сами.

Снежанка не гледаше мене. Мъчеше се да разбере кой я посреща. И изведнъж отгатна.

Вдигна ръка и я размаха. От групата на посрещачите се отдели жена и се завтече по плочите към трапа. А Снежанка се втурна надолу към тази жена.

Пък аз стоях, защото бях единственият на кораба, който не беше се сбогувал със Снежанка. Освен това стисках големия пакет с нейните неща. И най-сетне, аз бях включен в земната команда и трябваше да

работя долу и да придружавам Бауер при преговорите с космодрумните власти. Не можехме да се бавим много тук — след час отлитахме. Жената каза нещо на Снежанка, тя се засмя и отметна шлема. Шлемът падна и се търколи по плочите. Снежанка прекара ръка по косите си. Жената притисна бузата си до нейната, а аз си помислих, че и на двете им е топло. Гледах ги, бяха далече. Снежанка каза нещо на жената и изведнъж затича назад към кораба. Изкачваше се по трапа, гледаше ме и сваляше ръкавиците си.

— Прости ми — каза тя. — Не се сбогувах с теб.

Не беше нейният глас — говореше транслаторът над люка, който някой от нашите предвидливо беше включил. Но аз чувах и нейния глас.

— Свали си ръкавицата — рече тя. — Тук е само минус петдесет.

Откопчах ръкавицата и никой не ме спря, макар че и капитанът, и докторът чуха и разбраха думите й.

Не усетих студа. Нито веднага, нито после, когато тя хвана ръката ми и за миг я притисна до лицето си. Отдръпнах дланта си, но беше късно. На изгорената буза остана кървавочервена следа от моята ръка.

— Нищо — каза Снежанка, тръскайки ръце, за да я боли по-малко. — Ще мине. А ако не мине, още по-добре.

— Полудяла си — рекох.

— Сложи си ръкавицата, ще измръзнеш — отвърна тя.

Долу жената викаше нещо на Снежанка.

Снежанка ме гледаше и тъмносините й, почти черни очи бяха съвсем сухи...

Когато те вече стигнаха до колата, Снежанка спря и вдигна ръка, сбогувайки се с мен и всички нас.

— После намини — каза докторът — Да ти намажа и превържа ръката.

— Не ме боли — отвърнах.

— После ще те боли — рече докторът.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.